

La humanitat

Redaccio i Administració :
5, Fbg Poissonnière
Tel. PRO 15-01, poste 14
Paris (IX)
—
Xeca postal
Paris, C. 64650
Santiago Vila
5, Fbg Poissonnière
Paris (IX)

Els oportunistes que es varen posar a les ordres del P. S. U. C. han quedat ben servits!

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Núm. 117. — 30 de Novembre del 1949 Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

EDITORIAL

FIDELITAT CATALANA

En el transcurs de la seva ja llarga història, el nostre partit s'ha mantingut, amb patriòtica obstinació, dins de les fronteres de la disciplina nacional i ha estat el més zelós defensor — tenim el dret de dir-ho —, dels interessos morals i materials de la nostra terra. El principi constant de l'actuació de l'Esquerra ha estat la seva fidelitat a Catalunya.

Aquesta actitud nostra ha estat algunes vegades incompresa. Pels uns, hem estat uns catalanistes poc exigents; i pels altres, en canvi, no érem més que els supervivents d'un nacionalisme retrògrad, més emparentat amb no sabem quines vel·leitats burgeses que amb un veritable nequit de renovació política i social. Convençuts, però, de la rectitud de la nostra línia política, no ens hem deixat influenciar mai per aquestes incomprensions i, avui, al final d'una etapa particularment àrdua pel partit i pels seus homes, podem constatar amb satisfacció que la nostra tenacitat ha estat llargament recompensada. Qui gosarà negar que l'Esquerra és, en els moments presents, el principal i potser l'únic reducte del catalanisme polític?

Els qui pretenien donar-nos lliçons de fervor reivindicatiu, fa temps que han abandonat la lluita política; segurament convençuts de l'esterilitat de llur posició. I els qui trobaven eixorques les nostres conviccions nacionalistes — ens referim concretament al P.S.U. de C. — són actualment víctimes d'una crisi tan greu i tan profunda, que gairebé ens atreviríem a profetitzar que aquesta organització, en tant que partit polític català, es troba a la vella de la seva desaparició.

Davant d'aquests fets, seria desplaçat llançar les campanes al vol en senyal de victòria o manifestar una reançona. Ens limitem a constatar els fets i a destacar-ne l'alligonament.

L'anhel català de llibertat, és un postulat que no admet cap regateig: o s'accepta íntegrament — i en aquest cas cal ésser-hi constantment fidel —, o es refusa en bloc i aleshores cal tenir el coratge de confessar-ho sincerament.

Els qui creien poder minimitzar sense perill el valor de la consciència nacional, suporten avui les conseqüències de llur error. I els qui no hem dubtat mai de Catalunya ni dels seus destins, ens trobem actualment, per la voluntat dels nostres compatriotes de l'interior, d'Amèrica i d'Europa, en el lloc del màxim honor i de la màxima responsabilitat, és a dir, a l'avantguarda del combat alliberador.

Malgrat els atacs violents dels adversaris, les maniobres insidioses de certs elements i les innecessàries febleses d'alguns altres, ni ens hem desviat ni ens desviarem mai del nostre camí.

I volem advertir, ja des d'ara, que les escomeses que puguin produir-se contra nosaltres no tindran altre resultat que posar al descobert les febleses dels qui ens ataquen i la nostra pròpia fortitud. La lliçó d'avui és molt dura, però podria ésser-ho encara més el dia de demà, per a aquells que negligirien llurs deures envers la nostra pàtria.

Que els catalans estiguin segurs que la pròpera deslliurança es durà en gran manera al patriotisme i a la tenacitat nostres i a la col·laboració de tots aquells que s'hauran mantingut fidels a Catalunya.

UNA VEGADA MÉS ELS FETS ENS HAN DONAT LA RAO

La crisi del P. S. U. C.

Es evident que la crisi que travessa actualment el «Partit Socialista Unificat de Catalunya» és un fet polític de gran transcendència. Desitjosos de proporcionar als nostres lectors una informació àmplia i perfectament objectiva, ens plau presentar a continuació els punts de vista dels elements interessats, trets de documents que han estat fets públics i d'altres que fins ara encara no han estat revelats.

Una declaració

En el n.º 229 de «Lluita» (9-11-49), es publica una extensa Declaració datada el 8 del mateix mes i la qual feia totalment referència a «la conducta política de Joan Comorera». Segons aquell document, el procés intern començà el 2 de setembre i no ha culminat fins ara, vista la inutilitat — es diu — dels esforços perquè el Secretari General rectificara la seva actitud, i, mentrestant, se'l suspengué en les funcions de Secretari General.

Nosaltres hem comptat fins a disset greuges que es poden resumir així: la intenció de destituir la totalitat dels membres del Secretariat; intenció d'apoderar-se de «Lluita»; i retenció arbitrària de fons del partit; publicació de documents i pronunciaments de discursos «impregnats» d'ideologies nacionalistes, burgeses, anarquistes i oportunistes; aspiració a la Presidència de la Generalitat de Catalunya; proposició de crear un «Front de la Pàtria»; conversió del partit en un altre més esquerrà que l'E.R. de C.; obstaculització de les mesures de depuració i d'autodefensa del partit; haver pretès l'anexió de Mallorca a Catalunya; auspiciar les tendències feixistes de la «banda» de Tito; pretendre la divisió de l'exèrcit popular republicà; obstaculitzar la publicació a «Lluita» d'articles contra Tito i Custov; hostilitat contra el P.C. d'Espanya i els seus dirigents; sabotatge a la política agrària d'Urbibe, etc., etc.

Comorera també és acusat d'impossibilitat de les relacions amb l'Esquerra i la CNT i se li atribueix: «...substituir la lluita de principis per guanyar i educar la classe obrera i les masses treballadores — lluita de

seva disciplina i de la seva línia política i en compliment de la voluntat manifestada per totes les organitzacions del Partit, ha decidit l'expulsió de Joan Comorera del Partit Socialista Unificat de Catalunya per traïdor al Partit, a la classe obrera i al poble». L'òrgan del P.C. espanyol del dia 17 del mateix mes reproduïa en segona pàgina i emmarcat, el text que acabem de copiar i un altre solt, també emmarcat, que diu així: «El Comitè Central del Partido Comunista de España, después de examinar los actos y conducta política de Juan Comorera, ha acordado expulsarlo del Comité Central por traïdor al Partido Comunista de España y a la clase obrera».

Réplica de Comorera

Joan Comorera ha tingut, pel que es veu, molta cura a circumscriure la seva resposta al si de les cèl·lules i als militants del partit. No és d'estranyar que degut a la transcendència del ple que separa els dirigents del PSUC hagi resultat impossible mantenir el secret i per això nosaltres hem pogut obtenir les peces que constitueixen la rèplica de Joan Comorera adreçada als components del seu partit.

El dia 7 de novembre, fou tramesa la «Circular n.º 6» a les cèl·lules; hi són rebutjades moltes de les acusacions que nosaltres no recollim perquè posteriorment, en data 14 del mateix mes, l'interessat adreçava als militants un fullet imprès amb l'encapçalament «Declaració de Joan Comorera Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya», on es recullen totes les acusacions de què se l'ha fet objecte en la Declaració que publicava «El Secretariat del P.S.U. de Catalunya» i a la qual ja ens hem referit extensament.

En aquest extensíssim document imprès, Comorera qualifica de «cooptats» els membres del «Secretariat» que l'han expulsat; diu que malgrat l'experiència «catastròfica» de la gestió de Comorera, Dolores Ibarruri el féu incorporar el mes d'octubre del 1948 («i pels meus mèrits personals») al Buró del Partit Comunista d'Espanya; i que la seva actitud contra l'agrariisme d'Urbibe diu que «Catalunya tenia un Estatut... I, en virtut de l'Estatut, Catalunya podia legislar en matèria agrària i va legislar»; que és cert que proposà un «Front de la Pàtria», però desistí davant les raons de Dolores Ibarruri; i que fou Comorera qui «va donar l'ordre de publicar en fullet per a l'interior, la Resolució que feia referència a l'expulsió del titisme del Kominform, etc., etc.

Comorera defensa aferrissadament la tesi de la independència del P.S.U. de Catalunya davant el Partit Comunista espanyol i escriu: «Els membres cooptats de l'ex-Secretariat han deformat a consciència la veritat històrica amb la dèria de fer passar dues falsificacions: que el P.S.U. de Catalunya no ha estat l'obra dels marxistes de Catalunya i que el P.S.U.C. ha estat, d'èngal del començament, una Secció catalana del P.C. d'Espanya. Si no fos així, i per què no volen que el Partit sàpiga ni recordi que va merèixer l'altíssim honor d'ésser admès com a Secció Ca-

talana de la Internacional comunista? Es que aquesta elevació del P.S.U. de C. va ésser un greuge als militants del Partit, a la classe obrera i al moviment revolucionari internacional? Cal una resposta clara i categòrica que expliqui al Partit les raons d'aquest entestament que ha provocat el segrestament de «Lluita» i la inqualificable agressió de la «Declaració». La veritat, però, veu sempre i les maniobres tonamentades en la mentida s'enrunen sempre».

Una altra qüestió que Comorera replica, és la crítica a la «Carta Oberta als obrers cenetistes de Barcelona». Diu, sobre el seu contingut: «La vaig redactar amb la col·laboració material d'Ardiaca, fou distribuïda a cada membre de l'ex-Secretariat abans de la discussió, fou discutida col·lectivament, frase per frase, paràgraf per paràgraf, era fruit d'un informe meu anterior, qualificat de «magistral» pels membres del Buró Polític i de l'ex-Secretariat, havia d'ésser enviada a l'interior i recomanada a tot el Partit com a material permanent d'estudi de primeríssima qualitat, fou glossada amb elogis, potser excessius, en els articles d'ex-dirigents publicats a «Lluita», i ara sembla que els fou imposada, que se'ls va prohibir un estudi més «aprofundit». Quin exemple d'irresponsabilitat!»

Els atacs de «Lluita» contra l'Esquerra

I ara llegiu el que fa referència als insults que durant prop de dos anys Vidiella, Ardiaca, Colomer i Comorera han adreçat a personalitats de l'Esquerra: «En dissoldre's el Govern de la Generalitat vàrem publicar el manifest del febrer del 1948. Anàlitzem les causes i les conseqüències de la dissolució, puntualitzàvem les responsabilitats del President i, en referir-nos a l'Esquerra Republicana, ho féiem d'una manera impersonal. Això es pot comprovar perquè el manifest fou publicat a «Lluita». Com de costum, els membres cooptats de l'ex-Secretariat varen afirmar que jo havia fet un document «magistral». Ben poc després, es creà una situació violentíssima, per procuració i el document «magistral» es transformà en un document ple d'errors, de confusions i de contradiccions. Vam vencer molt pensament aquella crisi, i, contra la meua opinió, la referència impersonal a l'Esquerra Republicana esdevingué la formulació «Tarradellas, Pi i Sunyer, Humbert Torres i altres»

que ompli les pàgines de «Lluita» un any enter. I, cosa estrafolària, jo l'«incontrolat», l'«intemperant», el «dictador», per deure de disciplina vaig personalitzar, també, en escriure la carta oberta a Navarro Costabella, un altre document «magistral» que es convertí aviat i per procuració en document «inservible». Sortosament, tampoc no podrà ésser cremat com varen cremar l'edició catalana del manifest comunista».

El document de Comorera acaba dient que s'ha adreçat «novament al gran partit germà i li ha reiterat la proposició de discussió feta el 3 de setembre propassat». En ella Comorera demanava «una investigació a fons. La meua vida política — hi diu — i privada, personal i familiar, està totalment a la vostra disposició».

Joan Comorera fa professió de fe «marxista - leninista - stalinista» i qualifica de traïdor «la banda de Tito».

Els errors de «Mundo Obrero»

«Mundo Obrero» del 29 de setembre passat donava compte que magrat haver-se obtingut dels patrons de la casa «Trinxet» — i gràcies a la unitat reivindicadora dels obrers — un augment de set pesetes diàries, les confabulacions dels falangistes havien obtingut l'anul·lació del guany. El portantveu comunista posava de relleu aquell exemple d'unitat i acabava demanant el desemmascarament dels falsos representants sindicals i l'acció en favor d'uns que fossin autènticament delegats dels obrers.

Dolores Ibarruri, segons la carta que publica el mateix periòdic (del dia 17 de novembre) crida l'atenció dels redactors «sobre un heccho que se viene dando con frecuencia en los Sindicatos verticales, y que muestre que entre vosotros existen algunas incomprensiones sobre la política del Partido y del trabajo de éste entre las masas, en las condiciones del franquismo».

«De hombres es el error, de nocios perseverar en el error, dice un adagio español (...). Es que nadie puede pensar, que en un régimen como el franquista, fascista desde su nacimiento hasta ahora, fascista por su origen y por su esencia, fascista por su política terrorista y antiojereña, pueden los obreros elegir democráticamente sus dirigentes sindicales y que el franquismo iba a peraltir a estos dirigentes movilizan las masas sindicales en defensa de sus reivindicaciones?»

Dolores Ibarruri rebutja la creença que es puguin elegir representants autèntics de l'obrerisme i, en canvi, aconsella als comunistes la tàctica que Lenin deixà escrita en el seu «La malaltia de l'extremisme en el comunisme»; cita: «Hay que saber resistir a todo esto, disponerse a todos los sacrificios, emplear, incluso, en caso de necesidad, todas las estrategias, todas las astucias, los procedimientos ilegales, silenciar y ocultar la verdad con objeto de penetrar en los Sindicatos, permanecer en ellos, y realizar allí, cueste lo que cueste, una labor comunista».

Homenatge a PAU CASALS

Prada (LA HUMANITAT). — El cinquantenari del primer concert del Mestre a París, que marcà en la seva vida una fita de qualitat, ha estat celebrat arreu de França amb diverses manifestacions que han donat al nostre il·lustre compatriota una prova més de la gran estimació i respecte que mereix la seva personalitat.

El 12 de novembre foren diverses les Emissores que s'associaren a l'homenatge i entre les quals citem la de París, que inicià l'acte amb un discurs del Rector de la Sorbona, Mr. Jean Sarrailh, el qual posà de relleu no solament la personalitat musical del Mestre, sinó també els valors humanitaris de la seva conducta contra els mans de dictadura.

Una conferència

Henri Torrès i Francesc Macià

En el setze aniversari de la mort de Francesc Macià, el Casal de Catalunya de París ha organitzat un acte que tindrà lloc a l'amfiteatre Turgot de la Sorbona, la nit del divendres dia 23 de desembre vinent, a les nou del vespre.

L'il·lustre advocat Henri Torrès, senador del Sena, que fou el defensor del President Macià en el cèlebre procés de Prats de Molló, que tan profundament apassionà l'opinió francesa l'any 1926, prendrà la paraula i tractarà del tema següent: «Pourquoi j'aimais et admirais Macià».

Ventura Gassol, ex-Conseller de Cultura del Govern de la Generalitat, s'encarregarà de fer l'acostumada presentació d'aquest acte que ha despertat una gran expectació entre els catalans residents a París.

A l'Alcaldia de Prada

L'Alcaldia de Prada s'associà a l'homenatge amb una recepció que tingué lloc el dia 13. A les onze del matí el Mestre entrà a la Plaça de la République; acompanyat de nombroses representacions i amics. Fou rebut en el saló principal pel Sr. Alcalde, Mr. Clerc, els seus adjunts, tota la municipalitat en ple i pel Sots-prefecte de la Vila, Mr. Lettier. L'Alcalde invità el Mestre a ocupar la Presidència que fou formada de la següent manera: el Sots-prefecte, el senyor Pau Padró, en representació del President de la Generalitat, el ministre Sr. Serra i Morice, els diputats Srs. Josep Fontbernat, Francesc de P. Jené i F. Arnau Cortina i els regidors de Prada.

L'Alcalde pronuncià un discurs oferint a Mestre Pau Casals el testimoni de veneració tot remarquant l'honor que era per a Prada el poder comptar amb la presència del Mestre. El músic suís, Von Tobel, llegí unes pàgines molt emotives i Julià Gual donà a conèixer les innombrables adhesions rebudes.

Parla Mestre Casals

Pau Casals agraià l'homenatge amb una veu plena d'emoció, tot recordant que si feia 50 anys que havia tocat a París en feia 60 des que havia començat la seva carrera a Barcelona.

«Una vida llarga i digna — de treball i de lluita», Agraià els mèrits de l'Alcalde i assenyalà que havia escollit França com a terra d'exili voluntari perquè aquest país representa, per als homes lliures, un símbol i una esperança. «I de França — prosseguí — aquest recó deliciós de la nostra catalana, germana de la nostra Pàtria que tant enyorem. El nostre dolor ha trobat aquí bell conhort i jo us puc afirmar que en arribar a aquesta seixantena d'anys de lluita per l'art, encara em sento fort per a prosseguir la ruta sense defallències. Encara tinc il·lusions i encara tinc esperances».

Una gran ovació acollí les paraules

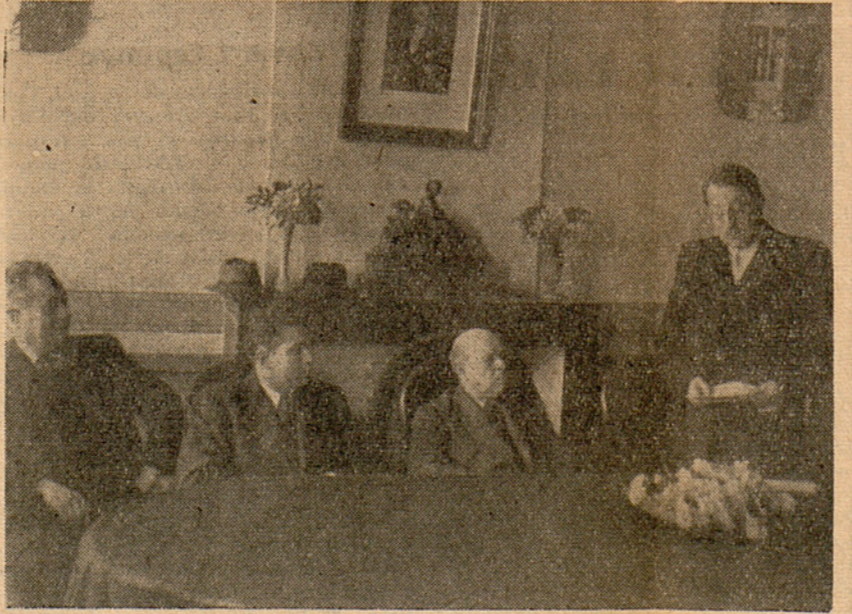
de Mestre Pau Casals a les quals seguien unes altres de molt breus, a tall d'acabament, pronunciades pel Sr. Sots-prefecte. «Si França — digué — té com a honor l'haver-vos ofert asil en una hora d'infortuni per al vostre país, Prada està orgullosa de comptar-vos com a ciutadà d'honor». I oferí a l'homenatjat el testimoni d'admiraçió, tant com a home que com a artista.

Seguidament, les autoritats acompanyaren Mestre Casals al balcó principal que dona a la Plaça i la Còbia

cions oficials. El poeta rossellonès, Carles Grandó, pronuncià uns mots de simpatia adreçats a Pau Casals i a Catalunya.

El assistents i les adhesions

Ultra els ja mencionats, assistiren a l'acte d'homenatge els següents senyors: Carles Grandó, Majoral del Feilbrige; el professor Henri Guiter; el Director del Conservatori de Perpinyà, Mr. Peus; Joan Layret, d'Etat Català; Mr. Ch. Bauby, de «La Tra-

L'Alcalde de Prada ofereix l'homenatge

«La Principal de l'Escala» interpretà «La Marsellesa» i la sardana de l'homenatjat «Sant Martí del Canigó» en primera audició. Grans aplaudiments rebren aquesta emotiva estrena. Matí i tarda, la mateixa Còbia tocà diferents sardanes que foren puntejades per nombrosos balladors.

Heus ací algunes de les innombrables adhesions rebudes: Generalitat de Catalunya i el seu President; Sr. R. Nogués i Biset, President de les Corts republicanes; Josep Tarradellas, Ventura Gassol, (Passa a segona pàgina).

30 una bandera costa

BARCELONA (La Humanitat). — Acusats d'haver posat una bandera catalana durant les festes montserratines de l'any 1947, dos joves patriotes han estat condemnats, per un Consell de guerra, a TARENTA I VINT ANYS DE PRESIDÈNCIA.

Se'ns diu que l'advocat defensor ha tramès còpia de totes les diligències a la Secció dels Drets de l'Home de l'ONU. — C. 3.

DEIEM FA UN ANY...

«Per què era necessària aquesta crítica violenta dels homes més destacats de l'Esquerra? Senzillament, perquè el descrèdit del nostre Partit portava com a conseqüència obligada el descrèdit d'aquells dirigents comunistes que havien col·laborat i mantingut una línia d'actuació conjunta amb l'Esquerra. Es evident que si nosaltres érem titllats de traïdors i de claudicadors, la mateixa acusació podia embolcallar, el dia de demà, els dirigents més prestigiosos i menys oportunistes del P.S.U.C.»

«Confiaua que tots aquells que mantenen dins del PSUC la posició catalana, haurien defensat més resoltament llurs conviccions i, adhoc haurien triomfat. No ha estat així ja que Joan Comorera ha declarat en fi — públicament — la seva solidaritat amb el Comitè Central del PSUC per mitjà d'una lletra adreçada al Sr. Navarro Costabella.»

«El to d'aquesta lletra és tan virulent que sembla com si

Joan Comorera hagués volgut, amb una submissió espectacular, recuperar tot el terreny perdut aquests darrers temps.»

«Ni em sento ferit per unes paraules que voldrien ésser feridores, ni concedeixo cap importància a uns judicis i a unes apreciacions que no són altra cosa que els fruits amargs d'un arbre que ja ha caigut.»

«Esquerra Republicana, per la seva part, continuarà el combat de sempre. No hem renunciat ni renunciarem a cap dels ideals que són la raó mateixa de la nostra existència política i seguirem essent els defensors lleials de Catalunya i dels seus drets.»

(D'un article de Josep Tarradellas. LA HUMANITAT, 25 de desembre del 1948.)

LESQUERRA CONSTITUEIX LA BASE D'UNA DEMOCRACIA CATALANA SOLIDA, ESTABLE, PROGRESSIVA I CREADORA (Carles Pi i Sunyer)